

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. de leden van de vaste commissie voor Financien
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer (070) 373 8226	uw kenmerk	bijlage(n)
betreft Verplicht schatkistbankieren decentrale overheden	ons kenmerk ECGF/U201300430	datum 03 april 2013

Geachte leden van de commissie voor Financiën uit de Tweede Kamer,

Uw commissie behandelt de wijziging van de Wet Fido in verband met het verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden. Met het financieel akkoord tussen Rijk en gemeenten hebben wij toegezegd mee te werken aan de invoering. Maar daarmee zijn wij nog geen voorstander van het principe van het verplicht schatkistbankieren door gemeenten. Wij zijn nog steeds van mening dat het een aantasting van de autonomie betreft. Het antwoord van het kabinet in de Memorie van Toelichting op bladzijde 11 dat de verplichting wordt geregeld bij wet en daarom als maatregel past binnen de ruimte die het Europees handvest voor lokale autonomie de nationale lidstaten laat, vinden wij in dat opzicht een zeer magere motivering.

Wij kunnen enig begrip voor de maatregel opbrengen, omdat in de huidige onstuimige tijden er tijdelijk een positief effect kan uitgaan van een lager gerapporteerde bruto schuldquote. Maar omdat dit effect slechts tijdelijk is, missen wij een horizonbepaling in het wetsvoorstel, die bij een lagere schuldquote dan 60% bbp de wettelijke verplichting tot schatkistbankieren door decentrale overheden ongedaan maakt. Wij vragen u er bij de minister op aan te dringen een dergelijke horizonbepaling in de uiteindelijke wet op te nemen.

Wij vinden dat bij invoering van het wetsvoorstel de financiële en administratieve gevolgen van het verplicht schatkistbankieren tot een minimum moeten worden beperkt. De financiële gevolgen voor de ongeveer twintig gemeenten met overtollige middelen moeten worden gecompenseerd. Daarbij vinden wij dat de invoering in juridisch opzicht zorgvuldig moet geschieden. Dit vergt in onze ogen een aantal aanvullende aanpassingen die we in het vervolg van deze brief toelichten.

Doelmatigheid moet het uitgangspunt zijn

Meer dan 360 gemeenten en ook de meeste gemeenschappelijke regelingen hebben structureel geen overtollige middelen en leveren daarom met het verplicht schatkistbankieren geen substantiële bijdrage aan het administratief terugdringen van de EMU-schuld. Wij zijn daarom blij met de toegezegde doelmatigheidsdrempel uit het financieel akkoord van 0,75% van het begrotingstotaal van de desbetreffende decentrale overheid. Bij een banksaldo beneden deze drempel hoeven decentrale overheden de overtollige middelen niet bij de schatkist aan te houden. De drempel maakt dat het merendeel van de gemeenten en gemeenschappelijke regelingen materieel niet met het schatkistbankieren te maken krijgt anders dan het openen van een slapende rekening bij het agentschap van het rijk. Daarvoor moet de drempel van 0,75% van het begrotingstotaal wel worden toegepast over het gemiddelde van de banksaldi over een periode van een kwartaal. Toevallige fluctuaties van omvang in banksaldi worden daarmee uitgemiddeld.

Maar de drempel bevat een plafond in de vorm van een maximum van 2,5 miljoen euro. Naar nu blijkt is deze aftopping voor gemeenten met een omvang die veel groter is dan 100.000 inwoners, te klein. Ondanks een netto schuldpositie worden deze gemeenten door de aftopping van 2,5 miljoen euro toch gedwongen met enige regelmaat banksaldi bij de schatkist aan te houden en ondervinden daarvan negatieve financiële gevolgen.

Voor een optimaal treasurybeheer sturen deze gemeenten op een banksaldo van nul euro. Daartoe worden 's morgens daggeldeningen afgesloten. Om aan het eind van de dag op nul te eindigen moet een inschatting van de nog binnenkomende gelden worden gemaakt. Omdat deze binnenkomende gelden van dag op dag sterk fluctueren wordt een voorzichtigheidsmarge aangehouden om als gemeente niet met een roodstand te eindigen. Doordat de geldstromen bij de 100.000+ gemeenten zo groot zijn, overschrijden deze door de voorzichtigheidsmarge met regelmaat de 2,5 miljoen euro grens. Wij vragen u er bij de minister op aan te dringen deze beoogde aftopping van de 0,75% grens met 2,5 miljoen euro te laten vervallen.

Het voornemen is de doelmatigheidsdrempel vast te leggen in een ministeriele regeling. Wij zien graag dat deze drempel in een AMvB wordt vastgelegd. In onze ogen dienen meer zaken in deze AMvB te worden opgenomen, zodat ze niet onder het verplicht schatkistbankieren vallen. Zo zijn er vele gemeenschappelijk regelingen waar nauwelijks sprake is van activiteiten van omvang. Uit doelmatigheidsoverwegingen is het in onze ogen te overwegen gemeenschappelijke regelingen met een relatief kleine begrotingsomvang in ieder geval uit te zonderen van het verplicht schatkistbankieren. Ook houden gemeenten gelden van derden aan uit hoofde van de schuldhelpverlening en is sprake van het aanhouden van waarborgsommen waarvoor afwijkende rendementseisen gelden. Dergelijke gelden dienen in onze ogen ook te worden uitgezonderd van het verplicht schatkistbankieren.

Rendementsverlies moet worden gecompenseerd of worden voorkomen

De rentevergoeding op uitzettingen bij de schatkist voor langer dan een jaar is minder hoog dan gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen normaal behalen. Dit wordt in de Memorie van Toelichting ook onderschreven. Het lagere rendement schatten wij in op 1,5% à 2%. Wij vinden dat het kleine aantal gemeenten met structureel overtollige middelen voor dit rendementsverlies moet worden gecompenseerd. Deze gemeenten missen als gevolg van de maatregel dekking voor een substantieel deel van hun begroting als wordt afgezien van compensatie. Compensatie lijkt ons daarbij op zijn plaats, omdat het kabinet in de Memorie van Toelichting op bladzijde 9 zegt, dat het rijk zelf door de maatregel een voordeel geniet door een lagere te betalen rente op aan te trekken leningen.

Deze vruchten horen naar onze mening te worden gebruikt voor dekking van de compensatie aan gemeenten met overtollige middelen. Het kabinet zegt in de Memorie van Toelichting te willen afzien van compensatie, hoewel artikel 2 Financiële-verhoudingswet dat wel voorschrijft. Wij vragen u er bij de minister op aan te dringen voldoende compensatie te bieden aan het kleine aantal gemeenten met overtollige middelen.

Het verplicht schatkistbankieren doorkruist afspraken uit het verleden. Meerdere gemeenten hebben in het verleden afspraken met het rijk gemaakt over afkoopsommen van het rijk voor toekomstige uitgaven. In een deel van die afspraken is sprake van een rendementsveronderstelling. Er is een lager bedrag door het rijk uitgekeerd in de veronderstelling dat de gemeenten tot het moment van aanwending een rendement op het ontvangen geld maken. Die rendementsveronderstellingen worden door het lagere rendement van het schatkistbankieren doorkruist. Dat geldt ook voor specifieke uitkeringen als de BDU Verkeer en Vervoer en specifieke bijdragen op grond van de Nota Ruimte die ook een rendement veronderstellen op vooruit ontvangen bedragen. Wij hebben er in de Memorie van Toelichting niets over gelezen. Wij vragen u er bij de minister op aan te dringen de specifieke uitkeringen en afkoopsommen die het betreft in kaart te brengen en een oplossing voor de problematiek aan te dragen.

Regels voor onderling lenen leiden tot juridische problemen en zijn ongewenst

Gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, provincies en waterschappen lenen al jaren zonder problemen onderling gelden aan elkaar uit. In geval van leningen van gemeenten aan gemeenschappelijke regelingen dient dit voor de financiering van die gemeenschappelijk regelingen. Gemeenschappelijke regelingen kennen geen aandelenkapitaal of andere certificaten voor het aantrekken van kapitaal. Wij vinden het vreemd om te lezen dat het onderling lenen geen publieke taak meer is. Deze bepaling maakt het verschaffen van kapitaal aan gemeenschappelijke regelingen onmogelijk, terwijl die juist zijn opgericht uit hoofde van de publieke taak. Gemeenten met een netto schuldpositie moeten het kapitaal voor financiering van gemeenschappelijk regelingen nu eenmaal lenen. Wij vragen u er bij het kabinet op aan te dringen deze beperking aan onderling lenen uit het wetsvoorstel te schrappen. Ook in ander opzicht is de bepaling overbodig. Wij zien in dit kader ook geen bezwaar in leningen van provincies aan inliggende gemeenten.

Wij zetten überhaupt vraagtekens bij de ministeriele regeling om het onderling lenen nader te regelen. Nu zijn er toch ook geen nadere regels? De vermeende problemen met Europese mededingingsregels zijn volgens de Memorie van Toelichting toch ook afwezig nu gemeenten overtollige middelen lenen aan de staat? Voor Europa zit er geen verschil tussen de verschillende territoriale overheidslagen. Ons lijkt het voldoende dat de zogenaamde IV3 waarmee aan het rijk balansgegevens worden aangeleverd, wordt aangepast, zodat de posities van onderling lenen tussen decentrale overheden aan het CBS zichtbaar worden verstrekt. Daarmee kan de consolidatie ten behoeve van het EMU-saldo in een handomdraai worden uitgevoerd. Wij vragen u in het kader van nut en noodzaak aan de minister te vragen om de ministeriele regeling voor het nader vormgeven van het onderling lenen uit het wetsvoorstel te schrappen.

Indien u vragen heeft zijn wij te allen tijde bereid tot nadere mondelinge uitleg.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'C' followed by a horizontal line and a vertical line extending downwards.

drs. C.J.G.M. de Vet

Waarnemend voorzitter directieraad